(పడమటిగాలి అంటే నా ఉద్దేశం పాశ్చాత్య సంస్కృతి అని, ఈ టైటిల్ చిరంజీవి నగ్నముని 'తూర్పు గాలి'ని చూసేక నాకు తట్టింది. అతని తూర్పు 'చైనా', అతని "తూర్పుగాలి" విప్లవ ఛాయ.

నా కథల్లో రెండే రెండు హిందీలోకి తర్జుమా అయ్యేయి. నేనూ కాటూరి విజయసారధీ కలిసి రాసినకథ వొకటి కన్నడంలోకి తర్జుమా అయింది. అయితే ఈ కథమాత్రం హిందీలోకీ కన్నడంలోకీ కూడా అనువాదితమైంది.

ఈ కథ తొలిసారిగా 1972లో జ్యోతి దీపావళి సంచికలో ప్రచురితమైంది. "నాకు నచ్చిన నా కథ" శీర్షికలో, "యువ" 1984 సెప్టెంబరు సంచికలో రెండోసారి.)

పడమటిగాలి

సాయంకాలం ఆరవుతూంది. పడమటిగాలి తాకిడి ఇంకా తగ్గలేదు. కందిపోతున్న బుగ్గలమీద నాలుగు నిమిషాల కోసారి 'కూటికురా' పౌడరద్దిన మెత్తని రుమాలుతో సేదదీర్చుకుంటూ ఊరికి పడమరగా వున్న కనకసుందరం గారి బంగళాకి నడిచాను మైలున్నర. ఎదురెండ; ఎదురుగాలి, చిరాగ్గా వుంది.

కాంపౌండు గేటుదగ్గిరే నా గుండెలో నిరుత్సాహం దూరింది. పోర్టికోలో గాని షెడ్లోగాని కారు లేదు.

మీనాక్షమ్మగారు లేరన్నమాట........

గేటు దాటి లోపలి కెళ్ళాను. పోర్టికో దగ్గిర మెట్ల మీద కూచుని అనుసూయమ్మ ఇన్లాండు కవరు రాస్తోంది. నా అలికిడికి ఆమె ఉత్తరం మడిచేసి లేచి నిలబడింది.

"అమ్మగా ర్లేరు."

"ఎక్కడికెళ్ళేరు?" అనడుగుతూ తలుపు వేపు చూసేను. దగ్గరగా నొక్కుంది. పైనున్న అద్దాల్లోంచి కనబడుతున్న విశాలమైన హాలు బావురు మంటోంది.

"తెలవదండి."

"ఒక్కరే వెళ్ళారా?"

"ఆంజినేయులుగార్తో వెళ్ళారండి."

అంజనేయులుగారు లయన్స్ క్లబ్ మెంబరు. పెద్ద సర్కిల్ వుంది, బిజినెస్ మాగ్నేట్.

"ఎప్పుడొస్తారు?"

"తెలవదండి" అనసూయమ్మ నవ్వింది. నా ప్రశ్న తెలివితక్కువ ప్రశ్నలా దాని కనిపించుంటుంది. ఆంజనేయులుగారితో వెళితే ఎప్పుడొస్తారో ఎవరూ చెప్పలేరు. అయినా అలా అనడానికి వీల్లేదు.

"నే నొస్తానని తెలుసే ! ఎందుకు వెళ్ళిపోయారు చెప్మా?" అన్నాను.

అది నన్ను నేనే వేసుకున్న ప్రశ్న.

అందుకే నన్నట్లుగా అనసూయమ్మ మాట్లాడలేదు. ఆంజనేయులు గారొచ్చి ఏదో ప్రోగ్రాం ఫిక్సప్ చేస్తే "ఎందుకు" అన్న ప్రశ్న వెయ్యకుండా బయల్దేరుతారు, మీనాక్షమ్మగారు, ఆ సంగతి తెలిసికూడా అనసూయమ్మ మాట్లాడకపోయి వుండొచ్చు.

"నేనొస్తెచెప్పమని ఏమైనా చెప్పేరా!"

చెప్పి వుండరు. కనీసం "ఆ బాబొస్తె కూర్చోబెట్ట" మనైనా చెప్పి వుండరు. అసలు అనసూయమ్మతో మాట్లాడ్డానికే తీరుబాటుండదు ఆవిడికి; ఆంజనేయులుగారొస్తె.

"సరే, ఒచ్చేక; నే నొచ్చి వెళ్ళేనని చెప్పు!" అని వెనక్కి తిరిగాను.

పడమటిగాలి వేడికంటే తీక్షణమైన బాధేదో కలిగింది. రాకపోయంటే బాగుండేది. కానిరాకుండా యెలా వుండగలను?

"ఆరు గంటలకి రండి, అప్పుడైతే యెవరూ వుండరు." అన్నారావిడ. "మీతో ప్రోగ్రాం ఇంట్లో యెవరూ లేనప్పుడు పెట్టుకుంటే బావుంటుంది. మా పూర్ణ వుంటే మిమ్మల్ని మాక్ చేస్తుంది. ఆరింటికి అది ఆర్ట్ స్కూల్ కెళ్ళిపోతుంది. నే నొక్కదాన్నే వుంటా నింట్లో" అని వివరంగానూ చెప్పేరు మీనాక్షమ్మగారు.

బోలెడు ఆశలతో వొచ్చాను. నన్ను రమ్మని ఆవిడ ఎక్కడికో వెళ్ళిపోయారు.... "తెలవదండి" అనుకుంటూ ఈ అనసూయమ్మ వొకతి—

వెనక్కి వెళ్ళాలని లేదు. మీనాక్షమ్మగారు బహుశా త్వరగా వచ్చేస్తారేమో ఆవిడకోసం కొంతసేపు హాల్లో వెయిట్ చెయ్యవచ్చనీ అనిపిస్తోంది! వేనిటి

అయితేనేం. అది నా కంట్రోల్లో లేదు. అదీ ఆవిడ చుట్టూనే తిరుగుతోంది. హాల్లో టెలిఫోనుంటుంది, ఆంజనేయులుగారింటిలో టెలిఫోనుంది. ఫోన్ చేసి "నేనొచ్చానండి, మీరన్న ప్రకారం, మరి మీరు వెంటనే వొచ్చెయ్యండి" అనగలనా? అన్లేను, "ఒక్క నీవే నాకు; పెక్కు నేనులు నీకు." నా వెర్రి గానీ, ఆంజనేయులుగారూ ఆవిడా ఈ వేళప్పుడు ఆయనింటి కెందుకు వెళతారు?

"గేటు తీసినవారు దయచేసి గేటు మూసి వెళ్ళండి"

—"మా ఆయన పన్లన్నీ అలాగే వుంటాయి. ఏది చేసినా ఎడ్వర్టైజ్ చేసినట్టే! ఈ బోర్డు మహిమ ఎలాంటిదంటే; మా యింటికి దొంగతనానికొచ్చిన వాడైనా సరే; గేటు మయ్యకుండా లోపలికి రాలేడు; గేటు ముయ్యకుండా పారిపోడు!" అన్నారు మీనాక్షమ్మగారు; ఆ బోర్డు బావుందని నేను మెచ్చుకున్నప్పుడు.

మీనాక్షమ్మగారు తమాషాగా మాట్లాడతారు, అంతకంటె ఆకర్షణగా డ్రెస్ చేసుకుంటారు. డ్రెస్ అయిన దానికంటే స్మార్ట్‌గా బిహేవ్ చేస్తారు. బిహేవ్ చేసిన దానికన్నా అద్భుతంగా పాడుతారు.

"ఇంకా ఇవికాక నీకు తెలియంది మరోటుంది!" అన్నారు ఇన్కమ్ టేక్సాఫీసర్ రామస్వామిగారు; కొంటెగా నవ్వి.

"అదేంటండోయ్?" అన్నాను. తెల్లమొహం వేసి.

ఆయన అంతలోనే తేల్చేస్తూ "అన్నిటికంటా కూడా, ఆవిడ ఈ వయస్సులో కూడా ఇంత అందంగా వుండడమే గొప్ప!" అన్నారు. అది ఆయన చెప్పదల్చుకున్నది కానే కాదని స్ఫురించేటట్టు.

రామస్వామిగారు సంగీతం గురించి ఆర్టికల్స్ రాస్తారు. ఆయనతో మీనాక్షమ్మగారు చాలా క్లోజ్‌గా వుంటారు. అలా వుంటారని కనకసుందరంగారికి కూడా తెలుసు. ఓసారి మీనాక్షమ్మగారు ఏదో సంగీత కచేరికి వెళ్ళి చాలా లేటుగా వచ్చేరని కనకసుందరంగారు ఆవిడమీద నా ఎదురుగుండానే చిరాకు పడ్డారు. "రామస్వామిగారు వచ్చేడా, కాన్సర్ట్‌కి!" అని అడిగారు కనకసుందరంగారు. "ఆయన నా మ్యూజిక్ మీద మంచి మంచి కామెంట్స్ రాస్తారని మీకాయనమీద అనుమానం!" అన్నారు మీనాక్షమ్మగారు. "అనుమానం ఏం లేదు నమ్మకమే" అన్నారు కనకసుందరంగారు.

కాలింగ్ బెల్ మోగింది, వరండామీద.

గేటు అప్పుడే మూసేను. తల ఇంటివైపు తిరిగి ఉండడాన్ని అనసూయమ్మ లేవడం కనబడింది.

ఇంట్లో యెవరో ఉన్నారు!

యామిని కళ్ళలో కదలాడింది.

యామిని ఇంటిలో వుంటే హాల్లో ఓగంట వెయిట్ చెయ్యవచ్చు.యామిని మాట్లాడదు. కూచుంటానని నేనంటే మేగజైన్స్, డ్రింక్స్ నామీద విసిరికొడ్తూ పేట్రనైజింగ్ ధోరణిలో పడిపోతుంది. నాకది బాగా వుండదు. గంటసేపు మీనాక్షమ్మగారి కోసం వెయిట్ చెయ్యాలంటే రెండు గోల్డ్‌స్పాట్‌లు ఉండి తీరాలా?

వెయిట్ చెయ్యడం ప్రాబ్లమే.

మీనాక్షమ్మగారు "ఇండిఫినిట్లీ లేటు" నడుస్తున్న ట్రెయిన్ లాంటివారు. ఆవిడకోసం వెయిట్ చెయ్యడం ఇంకా పెద్ద ప్రాబ్లెమ్.

మీనాక్షమ్మగారి కోసం వెయిట్‌చేస్తూ యామిని కెదురుగా కూర్చోడం— సొల్యూషన్ లేని ప్రాబ్లెమ్!

కాని తప్పేటట్టు లేదు.

యామినీ పూర్ణతిలక— కనకసుందరం మీనాక్షమ్మగార్ల ప్రథమపుత్రిక.. బి.ఏ. ఫైనల్ పరీక్ష మూడేళ్ళనుంచీ వ్రాస్తున్న అసూర్యం పశ్య! మోడర్న్ ఆర్ట్ నేర్చుకుంటూ, మోడర్న్ ఆర్ట్‌కన్నా అయోమయం దుర్గ్రాహ్యం అయిపోయిన "హైబ్రో" గరల్— ఇంట్లోంచి పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చేసింది. ఆమె మాట్లాడితే వినాలనుంటుంది. కాని వింటే మొహం మొత్తుతుంది మరి.

"సారీ మేష్టారూ! మమ్మీ టౌన్లో కెళ్ళింది; అర్జంటుగా జడ్జీగారి మిసెస్ నుంచి ఫోన్‌కాల్ వస్తేను.... వన్నార్ టూ అవర్స్‌లో రిటర్నయిపోతుంది. మీరొస్తే ఎన్‌గేజ్ చెయ్యమంది. ప్లీజ్ కమిన్."

"ఆంజనేయులుగారితో వెళ్ళారని అనసూయమ్మ అంది?" అన్నాను.

"డోంట్ మైండ్ వాట్ దట్ డర్టీ బిచ్ సెడ్!"

నిస్సహాయంగా— ఆమె వెంట నడిచాను.

"మీరేంటీ, అలా వున్నారూ?" అన్నాను.

ఉలిక్కిపడి వెనక్కి తిరిగి చూసింది యామిని. "ఎలా వున్నానేం?" అని దబాయించింది.

"బాగా అలిసిపోయినట్టున్నారు?"

అంతేకాదు. ఆమె మాట్లాడుతూ వుంటే ఆల్కహాల్ వాసన వస్తోంది.

జుట్టంతా రేగి వుంది. కళ్ళు నిద్రమత్తును సూచిస్తూ సగమే విడి వున్నాయి. నిద్రకోరుకుంటున్న కళ్ళో నిద్రనుంచి అప్పుడే తెరిచిన కళ్ళో తెలీడం లేదు. మీనాక్షమ్మగారుంటే ఈమెని తాగనివ్వరు. ఆవిడకాస్తా అలా వెళ్ళనిచ్చి ఈవిడ గారు ఓ డ్రింక్ పోసుకొని వుంటుందనుకుని భయపడ్డాను.

మెట్లెక్కి వరండా దాటి హాల్లో కొచ్చేం.

"ఓహ్!" అంది యామిని చిత్రమైన పోజులో వొళ్ళు విరుచుకుంటూ "ఐ షుడావ్ ఫాలెన్ ఎస్లీప్ ఇన్ మినిట్స్?" అంది. హాలు చివర బీరువాకి నిలువుటద్దం ఒకటి వుంది. అక్కడికి తొందరగా వెళ్తూ మధ్యలో ఓసారి ఆగి, "విచ్‌లా వున్నానా" అంది. మళ్ళీ అవయవాలు తొందరగా కదిలేటట్లు చురుగ్గా అటు తిరిగి అద్దం దగ్గర చేరింది. "గాడ్! ఐ లుక్ సో హారిబుల్!" అంది.

హాలు తలుపు దాటి లోపలికొచ్చింది అనసూయమ్మ. "బాబూ. దీనిమీద ఎడ్రసు రాసిపెట్టరా!" అని నాకు ఇన్లాండు కవరు అందిస్తోంది.

యామిని తన గదిలోకెళ్ళింది.

"బంటుపిల్లి నారాయణమూర్తి; ఫిట్టరు, డీజిల్ వర్క్‌షాపు; ఖర్గపూర్ రైల్వే స్టేషన్" అనసూయమ్మ చెప్పిన అడ్రస్ రాస్తున్నాను.

"ఇందాక మీ రొచ్చినప్పటికి పెద్దమ్మాయిగారు తలుపులేసుకుని గదిలో కూర్చున్నారండి. మీ రొచ్చారని చెబితే తిడతారని చెప్పలేదండి" అంది అనసూయమ్మ నింపాదిగా.

"ఉత్తరం రాసుకున్నదానిని ఎడ్రస్ రాయలేవూ?" అన్నాను.

"ఇంగ్లీషచ్చరాలు నేన్రాస్తె ఆ ఉత్తరం ఎళ్ళదండి." అని నవ్వుతూ కవరు అందుకుంది.

అనసూయమ్మ తిన్నగా యామిని గదిలో కెళ్ళింది. నేను టీపాయ్ మీదున్న సినిమా పత్రిక ఏదో తిరగేస్తున్నాను. రెండు నిముషాలై వుంటుంది. యామిని పెద్దగా కేకలేస్తూ హాల్లో కొచ్చింది. వెనకాల ముద్దాయిలా అనసూయమ్మ వస్తోంది.

"ఎప్పుడూ నువ్వింతే! సరిగ్గా గెస్ట్ లెవరో వొచ్చినప్పుడే నీ కర్టంట్ పన్లు తగుల్తాయి. వాళ్ళకి కాఫీలివ్వాలో టిఫిన్లందించాలో అని ఎగ్గొట్టానికే చూస్తా వెప్పుడూనూ. నీలాంటి డొమెస్టిక్ సెర్వెంట్సుంటే మా ప్రెస్టీజ్ నిలబడ్డట్టే!... మమ్మీ ఎన్నిసార్లు చెప్పింది నీకు! తన ఫ్రెండ్సొస్తె వాళ్ళని నువ్వు సరిగ్గా

ట్రీట్ చెయ్యడంలేదని? మమ్మీ రమ్మంది కదాని మాస్టారొ_స్తె రాగానే జస్ట్ కాజువల్‌గా లేరని చెప్పేసి అయన్ని పొమ్మనేశావు! సర్లే, వెళ్ళు! మమ్మీ రాగానే చెబుతాలే, నీ పని!" అంటోంది యామిని.

"ఇప్పుడే వచ్చేస్తానమ్మా! అమ్మగారొచ్చేసరికి ఇక్కడుండకపోతే అడగండి" అంది అనసూయమ్మ.

"సర్లే వెళ్ళన్నానుగా."

అనసూయమ్మ వెనక్కి నడుచుకుంటూ నావేపు ప్లీజింగ్‌గా చూస్తూ తలుపు దగ్గిరిగా లాగి హాలు దాటింది.

"లెటర్ రాసిందట; అదిప్పుడే పోస్ట్ చెయ్యాలిట! బ్లడీ బిచ్! దాని పన్లన్నీ అర్జంటే" అంది యామిని కోపంగా. మళ్ళీ అంతలోనే 'కైండ్'గా అయిపోయి; "నా రూమ్‌లో కూర్చుందురుగాని రండి మేష్టారూ. ఐ వుడ్ లైక్ ఎ బాత్. మీన్‌వైల్; మీరు నా బొమ్మలు చూద్దురుగాని— నో నో!! మీ రింక పోస్ట్‌పోన్ చెయ్యడానికి వీల్లేదంతే. నేను ఇండిపెండెంటుగా వేసినవి మీ రొక్కటీ చూళ్ళేదు. దటీజ్ వెరీ మచ్ అన్‌లైక్ యు." అంది.

నేనేదో అందామని గొంతు సర్దుకున్నా, నంతే. హాలు తలుపు దగ్గిరికి పరుగెత్తుకెళ్ళి ద్వారం దగ్గిర నిలబడి "జస్టెమినిట్" అంది. గదిలోకెళ్ళి; అందులోంచి మీనాక్షమ్మగారి గదిలోకి వున్న తలుపు తెరిచి అందులోకి వెళ్ళింది. మీనాక్షమ్మగారి గది తలుపు హాల్లోకి కూడా తెరిచివుండగా; సరాసరి వెళ్ళక ఈ రూట్ ఎందుకా అని ఆశ్చర్యపడుతూనే ఆమె నన్ను రమ్మని తల ఆడించి వేసిన ఆజ్ఞప్రకారం మీనాక్షమ్మగారి గదిలోకి వెళ్ళాను.

ఆమె, స్టీరియో సెట్ ప్లగ్ మెయిన్స్‌లోంచి తీసి, వైరంతా పొందిగ్గాచుట్టి; స్పీకర్లు రెండూ దానిమీద పేర్చింది. బాలమురళీకృష్ణ రికార్డులున్న అట్టపెట్టె తను తీసుకుంది. స్టీరియో, స్పీకర్లూ నేను తీసుకున్నాను. ఇద్దరం హాలుకి అడ్డంగా నడిచి, ఈ వైపున చివరగా ఉన్న ఆమె గదిలోకి వెళ్ళాం.

"ప్లీజ్ బి సీటెడ్, మాష్టారు. చేర్‌లో కంఫర్టబుల్‌గా లేకపోతే బెడ్‌మీద కూర్చోండి. ఎక్స్‌క్యూజ్మీ-" అని; మంచంమీద డన్లప్‌బెడ్ మీద అడ్డదిడ్డంగా పడేసివున్న కట్టువిడిచిన గుడ్డల్ని తీసి దూరంగా పారేసింది. కొన్ని యాదృచ్ఛికంగా స్టాండుమీద పడ్డాయి.

స్టీరియో ప్లగ్ మెయిన్స్‌లో పెట్టింది. స్పీకర్లు రెండింటినీ వేరుచేసి వాటి

పిన్నుని సాకెట్స్‌లో పెట్టింది. "రికార్డ్ పెట్టుకోరు?" అంది వొయ్యారంగా వొంగి కళ్ళతో నవ్వుతూ.

నేను తలాడించాను; "వేసుకుంటాలే" అన్నట్టుగా.

"నౌ: టెల్మి వాట్ వుడ్యు హేవ్?"

"ఓ, నో! డోన్ట్ బాదర్ యువర్‌సెల్ఫ్" అన్నాను. నా మాట నాకే చిరాకేసి నెత్తిమీద ఒకటిచ్చుకోవాలనిపించింది.

"టీ, కాఫీ, గోల్డ్‌స్పాట్: కోకాకోలా: ఎనీ థింగ్ యు వాంట్:" అని, కొంటెగా నవ్వి "ఎనీ డ్రింక్స్ యు వాంట్!" అంది.

"ఒద్దండీ."

"మమ్మీ నన్ను చైడ్ చేస్తుంది! మిమ్మల్నిలా వదిలేస్తే!"

"నే నావిడతో చెప్తాగా!"

"నో! యు మస్ట్ టేక్ సమ్‌థింగ్. ఆల్‌రైట్. మీరెలాగూ చెప్పరు. నేనే సెలక్ట్ చేసి తెస్తాను. నో ఛాయిస్ ఫర్ యు నౌ."

ఈ లోపుగా బుజంమీద వేసుకున్న చీరా జాకెట్టూ ఎటాచ్‌డ్ బాత్‌రూం తలుపుమీద పడేసి— "ఎక్స్‌క్యూజ్మి ఫర్ ఎ బ్రీఫ్ ఏబ్సెన్స్." అంది. ఆటోమెటిక్‌గా తాళంపడిపోయిన గదితలుపు తెరిచి హాలువైపు వెళ్ళింది.

నేను లేచి; "దేవాధిదేవ శ్రీ వాసుదేవ" రికార్డు ఏరుకుని ప్లేయర్ స్పీడ్ ఎడ్జస్ట్‌చేసుకుని; రికార్డు మేట్‌మీద పెట్టి ఆన్‌చేసేను. మధురమైన బాలమురళీకృష్ణ కంఠస్వరంలోంచి మహత్తరమైన సంగీతం వినే మత్తుకి సిద్ధంకాసాగాను.

రెండు నిముషాలైంది.

చేతిలో పెద్ద రైల్వేసైజు గ్లాస్‌తో గదిలో అడుగు పెట్టింది యామిని. గ్లాసులో ఏదో డ్రింక్ వుంది.విస్కీ సోడా కావచ్చు; సుగంధి షర్బత్ కావచ్చు. రంగునుబట్టి చెప్పడం కష్టం. రుచిచూస్తే తప్ప తెలీదు.

తలుపును పెద్ద చప్పుడుతో మూసి; "ఐ నో, యులైక్ ఇట్. ఓసారి మమ్మీ ఆఫర్‌చేస్తే పుచ్చుకున్నారు." అని గ్లాసు నాకు అందించబోయింది.

నేను వద్దన్నట్టు చెయ్యాడించాను.

"డ్రింక్ తీసుకుంటూ మ్యూజిక్ ఎంజాయ్ చెయ్యండి నర్సరాజుగారూ; బావుంటుంది" అని ఆపుకోలేని నవ్వుతో అంది; యామిని. ఆమె తొడుక్కున్న "గురూ" షర్ట్‌మీద ఏదో ద్రావకం ఒలికిన చిహ్నాలున్నాయి; మెడదగ్గిరం రొమ్ము మధ్య; ఇంకా లోపలికి జాలువారి క్రిందికి ప్రవహించినట్టు—

ఈమె ఇందాక నేను రాకముందు కొంచెం తాగిందన్నది ఖాయం. మళ్ళా ఇప్పుడు మరో గ్లాస్ ఫ్రిజ్ దగ్గిర నుంచునే గల్ప్‌చేసినట్టుంది. "రా" కొట్టేదం దాకా వచ్చిందా?

"ఓకే; ఇట్స్ లెఫ్ట్ టు యు." అని గ్లాసు నాకు చాలా దగ్గిరసా పెట్టేసింది. "షెల్ఫ్‌లో మీదనే వున్నాయి నా పిక్చర్స్. అవి చూడ్డంమాత్రం మర్చిపోకండి; మ్యూజిక్‌లోపడి. మీకూ మమ్మీకి మ్యూజిక్ వుంటే మరేమీ అక్కర్లేదు!........ అఫ్‌కోర్స్! నేనో పెద్ద ఆర్టిస్టునని క్లెయిమ్ చెయ్యనుగానీ; ఆర్ట్ ఒక పర్వతమైతే దాని స్లోప్స్‌మీద కొట్టిన పల్టీలు, నా బొమ్మలు!" అని అల్లరిగా చూస్తూ బాత్‌రూమ్‌లో దూరింది యామిని.

"ఈవేళ, నా-

ఆరు శత్రువులను..........

అంటున్నాడు బాలమురళీకృష్ణ వాసుదేవుడితో దీనంగా.

ం ం ం ం

కిందటేడు నే నిక్కడి పి.జి. సెంటర్లో యమ్మే చదవడాని కొచ్చిన కొత్తలో; డాక్టర్ చంద్రశేఖరంగారు నన్ను కనకసుందరంగారికి పరిచయం చేసేరు.

కనకసుందరంగారు పడమటి దేశంవాడు. పెద్ద ఇంజనీరు. మూడేళ్ళ క్రితం వరకు శ్రీశైలం ప్రాజెక్ట్‌లో పనిచేస్తూ ఉండేవాడట. కాంట్రాక్టర్ల దగ్గిర బాగా డబ్బులు కొట్టేసి గవర్నమెంట్ స్టోర్స్‌లో సరుకు మాయంచేయించేసి; ఇలాగ ఇవప్పెట్టికి లకార గుణింతం నేర్చేడట. ప్రభుత్వంవారు ఇతన్నేదో చెయ్యాలనీ ఈయనేమో ప్రభుత్వంవారు తననేమీ చెయ్యకుండా చూసుకోవాలనీ ప్రయత్నప్రతి యత్నాలుచురుగ్గా జరగ్గా; ఈయన రిటైరైపోవడమనే మధ్యే మార్గం దొరికిందట. ఇప్పుడు కాంట్రాక్టులు చేస్తున్నాడు. డిపార్టుమెంటులో పెద్ద పెద్ద ఇంజనీర్లంతా ఎరిగున్నవాళ్ళు కావడంవల్ల ఈయన పని మూడుపాళ్ళు సిమెంటు అరుపాళ్ళు ఇసకా వేసినట్టు "కాంక్రీటు"గా వుంది.

కనకసుందరంగారి భార్య మీనాక్షమ్మగారు, ఆవిడ పెద్ద సంగీతవిద్వాంసురాలు. ముప్ఫై ఏడేళ్ళు. చెంబై వైద్యనాథ భాగవతార్; జి. ఎన్. బాలసుబ్రహ్మణ్యం; మధురై మణిఅయ్యర్; మొదలైన తమిళ విద్వాంసులతో ఆవిడకి సన్నిహితమైన పరిచయం వుండేది, వారి శుశ్రూష ఆవిడ కొక పెద్ద "ఎసెట్." మీనాక్షమ్మగారి ద్వారా కనకసుందరంగారి డబ్బులో చెప్పుకోదగ్గ భాగం సంగీత

పరిశ్రమమీద ఖర్చవక తప్పలేదు. మాంచి టేప్‌రికార్డరు;లెక్కలేనన్ని టేపులు స్టీరియో, అంతులేని రికార్డులు: ఇలా, ఇంట్లో ఆవిడకొక పెద్ద మ్యూజిక్ లైబ్రరీ వుంది. చుట్టుపక్కల ఏ వూళ్ళో సంగీతకచేరి జరిగినా, కుటుంబం యావన్మందీ కార్లో వెళ్ళి ప్యాట్రన్ టిక్కెట్స్‌తో విని రావలసిందే. సంగీత విద్వాంసులనీ, సంగీత కళాభిమానులనీ ఇంటికి ఆహ్వానించి విందులు పందులు ఇవ్వడం వొక ప్రఖ్యాతమైన హాబీ, ఆవిడకి.

వాళ్ళ రెండో అమ్మాయి హేమలత: నా దగ్గిర ట్యూషన్ చెప్పించు కోవడం ద్వారా నాకా యింటితో సంబంధం ఏర్పడింది. నాది చిత్రమైన కెరీరు. స్కూల్ ఫైనల్, పి.యు.సి.ల్లో మేథమెటిక్స్, ఫిజిక్స్, కెమిస్ట్రీ; బి.ఏ.లో హిస్టరీస్- తెలుగు, బియ్యీడీ చదివి మూడేళ్ళు టీచర్ సర్వీసు, స్టడీ-లీవుమీద ఎం.ఏ చదువు: అందులో సబ్జెక్టు ఇంగ్లీషూనూ. హేమలత రెండుసార్లు మెట్రిక్ తప్పింది, ఇంగ్లీషు. మేత్స్, ఫిజిక్స్, కెమిస్ట్రి ఇంగ్లీషు మీడియంలో చెప్పాలిట: తెలుగు మాత్రం తెలుగు మీడియంలో చెబితే చాలునట. అన్నీ చెప్పగల టీచర్ని నేనొక్కణ్ణే దొరికినట్టుంది. అవన్నీ అలావుంచి: సంగీతం అంటే చెవి కోసుకునే గుణం, అభిరుచీ నా కుండడం వల్లనే నాకా యింట్లో ప్రవేశం దొరికిందనక తప్పదు. నన్ను మొదట వారికి పరోక్షంగా పరిచయంచేసిన డాక్టర్ చంద్రశేఖరంగారు ఒక సంగీత కచేరీకి యధాలాపంగా రావటం తటస్థించింది. అప్పుడాయన నన్ను కనకసుందరం దంపతులకు ప్రత్యక్షంగా పరిచయంచేసేరు. "హౌ డిడిట్ హేపెన్ యు ఆర్ హియర్?" అని కనకసుందరంగారు ఆశ్చర్యపడడం: "బికాజ్ ఐ లవ్ మ్యూజిక్" అని నేను చెప్పడం, "దెన్ వుయ్ షుడ్ లవ్ టు టేక్ హిమ్ టు అవర్ ఫోల్డ్" అని మీనాక్షమ్మగారు సెటిల్ చేయడం జరిగాయి.

హేమ కాన్వెంట్ పిల్ల. ఇంగ్లీషు తప్ప తెలుగు అసలు మాట్లాడేదే కాదు. అనసూయమ్మకి కొంచెంకూడా ఇంగ్లీషు రాదని, "ప్రయిమరీ వాంట్స్" తెలుగులో "ఎక్స్‌ప్రెస్" చెయ్యవలసి వస్తోందనీ విసుక్కునేది. ఆమెకి ట్యూషన్ చెప్పటం ఒకానొక మరపురాని అనుభవం: అగ్నిపరీక్ష కూడాను.

వారానికి ఆరురోజులు: రోజుకి మూడుగంటలు చొప్పున చెప్పాలి. మూడు గంటల్లోనూ "రాజ్‌కపూర్ సినిమాలాగా" రెండు ఇంటర్వెల్స్ ఉండేవి. ఒకసారి డ్రింక్ తీసుకొని, వాళ్ళ మమ్మీ దగ్గర "ఫ్రెషప్" అయి వచ్చేది.మరో

సారి వెళ్ళి "డ్రెస్ ఛేంజ్" చేసుకొచ్చేది. ఈ రెండు ఇంటర్వెల్సూ, తరవాత చెప్పబోయే సబ్జక్టులు నెమరేసుకోడానికి నాకు పనికొచ్చేవి.

ట్యూషన్ టైమ్‌లోనేకాక, ఎప్పుడూ కూడా హేమ నా కెదురుగా కూర్చోలేదు. సోఫాసెట్‌లో భాగంగా వుండే సోఫాలో నా పక్కనే కూర్చొనేది. వీలయినంతవరకు చదువు చెప్పనీకండా నన్ను పక్కదారి పట్టించేది. "మూవీస్ స్టోరీస్" "కామిక్స్" వర్ణించుకుంటూ ఫెళ్ళున నవ్వుతూ తుళ్ళిపడుతూ వుండేది: యథాశక్తి. గడికోసారి "హౌ డు యు లైక్ దిస్ లుంగీ" అనో, హౌ డు యు ఫీల్ ఐ లుక్ ఇన్ దిస్ జీన్స్" అనో ప్రశ్నించి చెప్పేదాకా వేధించుకు తినేది. "ఎక్సెలెంట్" అనో "వండర్ఫుల్" అనో, "ఫెంటాస్టిక్" అనో "స్టాక్అన్సర్స్" చెబితే లాభంలేదు. "ఫీలిట్ అండ్ టెల్మియూర్" అని నా చెయ్యి తన తొడమీదేసుకుని "యూర్" అన్నందుకు "సారీ" చెప్పేసేది. మొహంమీద కొత్తగా లేస్తున్న "పింపుల్" వీపుమీద "సడెన్"గా తెగిపోయిన "బటన్" లాంటి వేవో రోజుకొకటి "ఇన్వెంట్"చేసి, వాటిని "మెండ్" చెయ్యమని పురమాయించేది. పద్దెనిమిదేళ్ళొచ్చి: ఇరవై ఏళ్ళదాన్లా కనబడుతూ: తనకంటె ఏడేళ్ళే పెద్దఅయిన యువకుడి దగ్గిర అంత "క్లోజ్"గా వుండే ఏ యువతి అయినా ట్యూటర్‌కి అగ్నిపరీక్షే కదా. చెయ్యి చురక్కుండా కాలు జారకుండా ఆ కొంటె రూపాయల ఉద్యోగాన్ని అలా కష్టంతో నెట్టుకొచ్చి చివరికెలాగో హేమ మెట్రిక్ పాస్ అనిపించేను. హేమ నా ట్యూషన్‌వల్లనే పాసయిందని నేను గర్వపడుతున్నరోజు, వాళ్ళ మమ్మీ నన్ను థేంక్‌చేస్తున్నరోజు, రిజల్ట్ వచ్చినరోజు, హేమ నాగురించి చాలా నిర్దయగా వ్యాఖ్యానించింది. తను లెసన్స్ ఎగ్గొట్టడానికిచేసిన ప్రయత్నాలు ఏవీకూడా నేను పసిగట్టలేకపోయాననీ, తను నన్ను ఎట్రాక్ట్ చెయ్యడానికి చేసిన ట్రిక్స్‌కి మాత్రం విత్‌స్టాండయ్యాననీనూ. రెండూ విద్రోహక చర్యలు. నేను రెండిటినీ విజయవంతంగానే ఎదుర్కొన్నాను. అది గ్రహించి నన్ను కాంప్లిమెంట్ చెయ్యవలసిందిపోయి, ఇలా కామెంట్ చేసిందన్నమాట. పోనీ, కనకసుందరంగారైనా నా వేపు ఒకమాట వెయ్యలేదు. పైగా దట్స్ ట్రూ మై చైల్డ్ యువర్ సచ్ ఎ డామినేటింగ్ ఫిగర్! అంతెందుకు? డిస్ట్రిక్ట్ జడ్జ్ మాధవయ్యగారంత ఎల్డర్లీ ఫెలోకూడా నేనొక్కణ్ణే వాళ్ళింటి కెడితే "వై డు యు కమ్‌ఎలోన్" అని మీద పడిపోతాడంతే. "బ్రింగ్ ఎట్‌లీస్ట్ యువర్ సెకండ్ పప్, నెక్ట్స్ టైమ్" అని ప్రాధేయపడతాడు. మీనాక్షమ్మగారు మాత్రం నా వేపు తియ్యగా

చూసి సన్నగా నవ్వేరు, "సో యువార్ నాట్ సెడ్యూస్ట్... ఓకే, లీవిట్ టుమి-" అని అర్థం చెప్పొచ్చు. కాని ఎవరితో చెప్పుకోడం?....తెలుసుకోడమే ప్రమాదం కదా.

మీనాక్షమ్మగారికి బాలమురళీకృష్ణంటే యిష్టం. ఇష్టమేమిటి, వెర్రి! ఆయన రికార్డులన్నీ కొనేసే రావిడ. ముప్పై నలభై మైళ్ళ దూరంలో ఎక్కడ బాలమురళీకృష్ణ కచేరి జరిగినా ఆవిడ అక్కడికి ముందురోజు వెళ్ళిపోయేటంత హడావిడి చేస్తారు. వీలుంటే వెళ్ళిపోతారు కూడాను. ఫ్రంట్ రోలో కూర్చుని; ఆయన పాడినా, పాడకపోయినా, నవ్వినా, వెనక్కి తిరిగి ఎవర్నో ప్రేమతో పలకరించినా స్వరప్రస్తారం సందర్భంగా 'గానాలోచన'లతో తలపైకెత్తినా; ఆయన్నే చూస్తూ మైర్ ఆఫ్ అడ్మైర్‌లో పడిపోతారు. బేటరీతో పనిచేసేదో; కరెంటుదో; ఏదో చిన టేప్‌రికార్డర్ మీద ఆయన కాన్సర్ట్ అంతా ముందుగానే పర్మిషన్ తీసుకుని రికార్డ్ చేస్తారావిడ. ఇంటికొచ్చాక అది మళ్ళీ 'ప్లే' చేసి; తన్మయత్వం చెందుతారు. రెండు మూడు వారాలపాటు మా కందరికీ మురళీ గానామృతం ప్రసాదంలా పంచిపెడతారు.

మీనాక్షిగారికి బాలమురళీకృష్ణంటేనే కాక ఆయన అడ్మైరర్స్ అంటే కూడా వల్లమాలిన యిష్టం. బాలమురళీకృష్ణ పాడిన సదాశివ బ్రహ్మేంద్ర కీర్తనలు సరిగ్గా ఆయన బాణీలో ఆయన సంగతులన్నీ తు-చ- తప్పకుండా వేసి పాడగలనని నా మీద ఆవిడకి ఎనలేని అభిమానం ఏర్పడింది. "ఇమిటేషన్ ఈజ్ వన్ ఆఫ్ ది బెస్ట్ వేస్ ఆఫ్ ఎప్రీసియేషన్" అని నన్ను బాలమురళీకృష్ణ అడ్మైరర్స్‌లో కలిపేసే రావిడ. అందువల్ల కొంత నష్టపోయినా, మీనాక్షమ్మగారి అప్పుల్లో లిస్టప్ అయిపోడంవల్ల ఆ నష్టం కాంపెన్సేట్ అయిపోయిందని చెప్పొచ్చు. డాక్టర్ చంద్రశేఖరంగారు నిన్న వాళ్ళింట్లో హోమ ట్యూటర్‌గా ప్రవేశపెట్టిన కొన్నాళ్ళకి నా గురించి ఆవిణ్ని అడిగేరు; "హవ్ డు యు లైక్ దిస్ యఙ్మాన్" అని. దాని కావిడ ఉదారంగా నవ్వేసి; "నా హార్ట్‌లో బాలమురళీకృష్ణ కాన్సర్ట్ చేసే స్టేజ్ ఉందిగా; ఆ స్టేజ్‌మీద ఈయనున్నారు," అన్నారు. బహుశా తంబూరా పట్టే వుంటానేమో అని గర్వపడ్డాను, చంద్రశేఖరంగారు. ఇన్కమ్‌టాక్స్ ఆఫీసర్ రామస్వామిగారు; సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీర్ రఘునాథరాజుగారు బిజినెస్‌మాన్ ఆంజనేయులుగారు, సిమెంట్ డీలర్ సుబ్రహ్మణ్యంగారు; అన్నట్టు మర్చిపోయాను; ఎక్స్ ఇంజనీర్ అండ్ ప్రజెంట్

కాన్ట్రాక్టర్ డి.ఎఫ్. కనకసుందరంగారు— ఎందరుంటే నాకేమి? బృందావనపదు అందరిదీ—

హేమవాళ్ళ బాబాయిగారింట్లోవుండి ఇంగ్లీషు మీడియమ్ కాలేజీలో చదవడంకోసం హైదరాబాద్ వెళ్ళిపోయిన దగ్గర్నుంచీ మీనాక్షమ్మగారు నామీద స్పెషల్ ఇన్టరెస్ట్ చూపిస్తున్నారు. నన్ను గాయకుడిగా తీర్చిదిద్దాలని దీక్షపట్టా రావిడ. నాకు క్లాసికల్ మ్యూజిక్ నేర్పిస్తానన్నారు. నన్ను విజయవాడ తీసుకెళ్ళి ఆలిండియారేడియో లైట్ మ్యూజిక్ సెక్షన్లో ఆడిషన్ టెస్ట్ చేయించేరు. విజయవాడ కేంద్రంనుంచి వెలువడే నా లైట్ మ్యూజిక్ ప్రోగ్రాంకోసం నేనీమధ్య కొన్ని పాటలు ప్రాక్టీస్ చేసేను. అవి టేప్‌చేసి, తిరిగ్గా రెండుమూడు సార్లు విని ఎనలైజ్ చేస్తానన్నారు మీనాక్షమ్మగారు. ఈ మధ్య నే నావిడతో— ఆవిడ రూమ్‌లో కాదుగానీ— కార్లో, కారిడార్స్‌లో; పిక్చర్ హౌసెస్‌లో, కాన్సర్ట్ హాల్స్‌లో; "ఐవజ్ ఎలోన్ విత్ హర్ సెవరల్ టైమ్స్!" ఇవాళ; "బట్ ఫర్ దిస్ బ్లెసెడ్ మంకీ ఆఫ్ ఎన్ ఆంజనేయులు: ఐ షుడ్ హావ్ బీన్ ఎలోన్ విత్ హర్ ఇన్ హర్ వోన్ రూమ్!" అని చెప్పొచ్చు.

* * *

యామినీపూర్ణతిలక— గ్రేట్ ఆర్టిస్టు అవుతుందో లేదో నాకు తెలియదు. కాని ఆమె బొమ్మలు నలుగుర్నీ ఆకర్షించే అవకాశం వుంది. ఆ నలుగుర్లో ఎక్కువమందికి అర్థమయ్యే ప్రమాదం కూడా వుంది. అన్ని కళల్లోను అర్థమయ్యేది గొప్పదా. అర్థంకానిది గొప్పదా అన్న సంఘర్షణ వుందని నాకు తెలుసు.

"వినీలాకాశం" అని ఒక బొమ్మ వుంది, ఆమె ఫైల్లో కాగితంమీదనే వేసింది రంగుల్లో: దాంట్లో ఒక స్త్రీ వుంది. ఆమె గుండెకు ఎడమ పక్కన పెద్ద తూటు పడినట్టుగా ఖాళీగా వుంది. ఆమె హృదయం ఆమె దగ్గిర లేదన్న మాట. ఆ హృదయాన్ని ఆమె తన చేత్తో పట్టుకుని ఎవరికో అందిస్తోంది. హృదయం ఎనటామికల్‌గా వుండే ఆకారంలోనే చిత్రించబడింది. అది ఇంతా అంతా కాదు. ఇంచుమించు కాగితం అంతా ఆక్రమించి వుంది. అంటే ఆకాశమంత ఆ హృదయం స్త్రీకి వుందనో యేమో ఆమె భావం. హృదయంలోకి వచ్చే రక్తం మాత్రమే లెక్కకి తీసుకుని అపరిశుద్ధ రక్తపు రంగు (నీలం) ఆ హృదయం అంతటికీ పూసింది. అనంతమైనదీ, వినీలమైనదీ అయిన

ఆకాశంలాంటి ఆ హృదయాన్ని ఆమె ఎవరికో సమర్పిస్తోంది. కాగితానికి ఈ మూలను, ఒక ఫ్యానీ లిటిల్ క్రీచర్ వున్నాడు. పురుషుడని చెప్పేటందుకు చిహ్నం వుంది. వాడు ఆమె అందిస్తున్న హృదయాన్ని బహుశా దాని అనంతత్వాన్ని అందుకోలేక కాబోలు! భయంగా చూస్తున్నాడు. అది నా కొద్దన్నట్టు సంజ్ఞ చేస్తున్నాడు. నాకు హృదయం వద్దు శరీరం చాలునన్నట్లు ఆమె అందించనిదాన్ని అర్థిస్తున్నాడు. రంగుల కాంబినేషను ఆకారాలూ అనవసరంగా ప్రఖ్యాతి చెందిన ఆర్టిస్టువిలా వున్నాయి, స్ట్రోక్ అంతకన్నా కూడా పేలవంగావుంది

ఇలాంటివి అయిదారు వరకు ఉన్నాయి: పెద్దవి. భారీ ఎత్తున వేసినవి.

మిగిలిన వాటిలో నేచర్ స్టడీ-ఫోటోలు చూసి వేసినవి,, దృశ్యం చూసి స్కెచ్ వేసుకుని గుర్తుంచుకొని డీటేల్స్ వర్క్-ఫుట్ చేసినవి ఉన్నాయి.

కాని, సంగీత కచేరీలకి వాళ్ళమ్మగారితో వెళ్ళినప్పుడు అక్కడ కూర్చుని వేసిన స్కెచ్‌లు నాకు చాలా బావున్నాయి. వాటన్నిట్లోను ఆయా కళాకారులు ఆ స్థాయికి చేరడానికి చేసిన కృషో అనుభవించిన వేదనో ప్రస్ఫుటంగా కనబడేటట్లు, వారి భౌతిక ఆకారాలనికాక, మానసిక పరిణామాలను చిత్రించిందామె. ఎమ్మెస్ సుబ్బలక్ష్మి, ఎమ్మెల్ వసంతకుమారి డి.కె. పట్టమ్మాళ్, చిట్టిబాబు, వి.జి. జోగ్, బిస్మిల్లాఖాన్, హరిప్రసాద్ చౌరాసియా, ఎన్, రమణి, బాలమురళీకృష్ణ-ఇంకా చాలా వున్నాయి అందులో,

వాటిల్లో కూడా నాకు చాలా ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించినవి, రాధ-జయలక్ష్మి; టి.ఆర్. మహాలింగం- ద్వారం హంగతాయార్లవి, మొదటి జంట, జంట గాయినులు శరీరాలు వేరయినా నాదం ఒకటిగా వారు ప్రఖ్యాతలు. యూనిజన్ చిహ్నం చేసి వేసింది, ఆ స్కెచ్చి బాగానేవుంది. కాని, మహాలింగం, మంగతాయార్లు జంట కళాకారులు కారు, వారు రెండు జాతులు, అవి రెండు వాద్యాలు. రెండు నాదాలు, కాని ఎందుకో ఆరెండు ఒక్కటే అయ్యాయి, ఆ ప్రవృత్తుల ఐక్య భావం ఆ రెండు వాద్యాల్లోంచి ఒకే నాదం వస్తున్న స్ఫురణను శ్రోతలకిస్తోంది, ఈ భావాన్ని చిత్రించడానికి ఆమె వాయులీనం ఫింగర్ బోర్డ్‌ని గుండ్రంగా చిత్రించి దానికి వేణువుకుండే బెజ్జాలు వేసింది వయొలిన్ కమాను మహాలింగం గుండెల్లో పొడుస్తోంది, అతని బాధ ఫ్లూట్ లోంచే పలుకుతోంది కాని వయొలిన్ లోంచి బయటపడుతోంది.

ఆ బొమ్మలన్నీ చూసి అలసి పోయాను.

షెల్ఫ్‌లో ఇంకా ఏమైనా అసంపూర్తి చిత్రాలుంటాయేమోనని చూస్తే అందులోంచి ఇంకో స్కెచ్‌బుక్ బైటపడింది. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు, మల్లేశ్వరాలయం మొదలుకొని చాలా వ్యక్తిగతమైన చిత్రాలున్నాయి అందులో. మీనాక్షమ్మగారికి ఎంతమందితో సన్నిహిత సంబంధం వుందో అందరి బొమ్మలూ వున్నాయి, నాది తప్ప, అందరికీ నిర్మొహమాటంగా అంటగట్టవలసిన భావం అంటగట్టింది. యామిని, అంటే ఆవిణ్ణి చాలా నిశితంగా పరిశీలిస్తోందన్నమాట, అందులో నేను లేనందుకు సంతోషించాను. పేజీలు తిరగేస్తూవుంటే నన్ను ఆశ్చర్యంలో పడేసిన మరో బొమ్మ కనిపించింది;- హేమా, నేను! హేమకి కామినీ భావం ఇచ్చింది, నా బొమ్మలో సాత్వికత వుంది, బొమ్మ కింద ఏదో రాసి, మళ్ళీ తెలియకుండా కొట్టేసింది, అది చదవడానికి ప్రయత్నం చెయ్యగా చెయ్యగా; "నేను నువ్వయితే అతను అతను కాడు" అని అస్పష్టంగాఅర్థమైంది. నమ్మకంలేదు, ఈ పుస్తకం వెంటనే దాచేశాను. ఆని ఎవరికైనా చూపించే ఉద్దేశం యామినికి ఉన్నట్టు తోచదు....... పుస్తకం వెనకట్టమీద ఒక అడ్రస్ ఉంది. బంటుపిల్లి నారాయణమూర్తి, ఫిట్టర్. డీజిల్ వర్క్‌షాపు ఖర్గపూర్ రైల్వేస్టేషన్- ఈ అడ్రస్ ఎక్కడో చూసాను........అనసూయమ్మ ఉత్తరం మీద నేనిందాక రాసినది ఒక్క నిమిషంలోనే గుర్తొచ్చింది, ఎవడీ నారాయణ మూర్తి? అనసూయమ్మకి మాత్రం కావలసినవాడే, అయితే వీడి అడ్రస్ యామినిఇంత రహస్యంగా దాచిన ఈ స్కెచ్‌బుక్ వెనకాల ఎందుకుంది? ఈమెచేత కూడా అనసూయమ్మ కొన్ని ఉత్తరాలమీద అడ్రస్ రాయించుకుందేమో? రాయించుకుంటే రాయిచుకునే ఉండొచ్చు కాని ఆ అడ్రస్ ఈమె ఇంత గుట్టుగావున్న పుస్తకంలో నోట్ చేసుకోడమెందుకు?

ఆ మూలని అల్మేరామీద నిలబెట్టి ఒకపెద్ద బొమ్మవుంది. ఎర్రనికాగితం చుట్టబెట్టి రిబ్బన్‌లాంటి సిల్క్‌టేపుతో కట్టివుంది. తెచ్చుకుని, విప్పాను. మౌంట్‌మీద అంటించివుంది. ఏదో కాంపిటీషన్‌కో ఎగ్జిబిషన్‌కో పంపాలని ప్రయత్నిస్తున్నట్టు-

ఆ బొమ్మ నాకు కాసేపటిదాకా అసలేమీ అర్థంకాలేదు.

అందులో వొక లంబకోణ త్రిభుజం వుంది. త్రిభుజం మూడు బిందువుల దగ్గిరా ముగ్గురు మనుష్యులు. ఒక్కొక్కరు మిగిలిన యిద్దర్నిచూసి వేళాకోళంగా నవ్వుతున్నారు. ప్రతివారు ఏదో ఓ పక్కకి ఆకర్షితులవుతున్నట్టు

వారి అంశలతో, మేగ్నెటిక్ ఫీల్డులో లాంటి గీతలద్వారా; స్పెర్మటోజోవా లాంటి ఆకారాలు గల రేణువుల ద్వారా చూపించింది. దాని పేరు, "లంబము-విలంబము."

అయిదు నిముషాలు బొమ్మనలా కళ్లెదుట పెట్టుకోగా; లంబము అనేది ఒక గీతకు మరో గీత క్రాస్‌గా వచ్చి తాకడం అనే పరిజ్ఞానంవల్ల అది ప్రేమకు చిహ్నమే మోనని భావించాను. 'విలంబము' అంటే ఆలస్యం కదా. అంటే? ప్రేమ సఫలం కావడానికి ఆలస్యం కావచ్చునని భావమా? "ఫార్ ఫెచ్‌డ్ ఐడియా" లాగుంది. లేక నా తలకాయ ట్యూబ్‌లైటా?.... ఈ బొమ్మ భావం అడిగి తెలుసుకోవాలి, యామినిని-

హటాత్తుగా ఆ బొమ్మలో ఒక విషయం నా కళ్ళు గుర్తుపట్టాయి. నేను నిర్ఘాంతపోయాను.

ఆ బొమ్మలో ఉన్న మూడు బిందువులూ నేను, మీనాక్షమ్మగారు, యామిని!? ఏదో 'క్లూ' దొరుకుతుందేమో అన్నట్టుగా బొమ్మ అటు తిప్పాను. "ఐ లవ్ యు" అనుంది.

నన్ను చూడమని ఆమె చెప్పిన బొమ్మల్లో ఇది లేదు. ఇందాక స్కెచ్ బుక్‌లో వాళ్ళ అమ్మగార్ని వివిధ భంగిమల్లో చూపినవి చూసిన దాని కన్న ఇప్పుడు కొంచెం బెదురు ఎక్కువైంది.........గబగబా పొట్లాం కట్టేసి బొమ్మని యథాస్థానంలో పెట్టేశాను.

స్కెచ్ బుక్‌లో మీనాక్షమ్మగారి ఫ్రెండ్స్‌లో నే నెందుకు లేనో ఇప్పుడు నా కర్థమైపోయింది!

"ఐ లవ్ యు!"........ 'యు' అంటే?........ అసలు 'ఐ' అంటే యెవరని!

0 0 0

ప్లేయర్ మీద "వెంచర్స్" సంగీతం హైఫెడెలిటీ స్టీరియో స్పీకర్స్ లోంచి అట్టహాసంగా వస్తోంది. నేను బుద్ధిగా కూర్చుని మీనాక్షమ్మగారి గది లోంచి తెచ్చుకున్న సంగీత కచేరీల ఫోటోల ఆల్బమ్ తిరిగేస్తున్నాను. అప్పు డొచ్చింది యామిని, బాత్‌రూమ్‌లోంచి.

ఆశ్చర్యం పెనుహాసంగా మార్చుకుని వెంచర్స్‌ని ప్లేయర్ మీద చూపించి "ఇదేమిటీ పతనం!" అన్నట్టు నోటికి చెయ్యి అడ్డం పెట్టుకుంది.

చీరా జాకెట్టూ వేసుకున్న యామిని "గుడ్డి" సినిమాలో జయభాధురి లాగ ఒక్కసారి ఎదిగి పెద్దదైపోనట్టు కనబడ్డాది.వీళ్ళమ్మా నాన్నా దీనికి పెళ్ళెప్పుడు చేస్తారో, పాపం!

"ఆడవాళ్ళంతా వొక్కటే" అని నవ్వాను. యామిని వేసిన బొమ్మలు చూసేక నేను వాళ్ళింట్లో ప్రతి ఒక్కరికీ, ముఖ్యంగా తనకీ; అతి సన్నిహితుడను అయిపోయినట్టుగా ఒక ఆలోచనా తరంగం కదిపింది నన్ను.

"ఎలా?"

"నేను బాలమురళీకృష్ణ రికార్డ్ వింటూ కామెంట్ చేసేవు. వెంచర్స్ వింటూ కూడా కామెంట్ చెయ్యకుండా వుండలేకపోయావు!........అదాపేస్తాను; నువ్వు పాడు!?" అన్నాను, ప్లేయర్ ఆపుచెయ్యడానికి లేస్తూ.

"నేనా? ఔటాఫ్ ఆల్ పీపుల్! నాకే పాడ్డం వొస్తే-" అంది యామిని పెద్దగా నవ్వుతూ.

నేను తనని ఏకవచన ప్రయోగం చేసినందుకేమీ అన్లేదు. అనడం మాటకేం, అనుకోనేలేనట్టుంది!

"నీకు పాడ్డం వస్తే మీనాక్షమ్మగారి దగ్గిర మానేసి నీ దగ్గిరే నేర్చుకుంటాను!"

"అందానికి మా చెల్లీ, పాటకి నేనూ—" అని నవ్వింది యామిని.

రికార్డ్ ఆపేశాను. గదిలో నిశ్శబ్దం యామిని ఆర్టులో ఇమాజినేషన్ లాగ సొలెమ్‌గా వుంది........

"నా బొమ్మలన్నీ చూసేరా!" అంది యామిని, నా అడ్మిరేషన్ కోసం ఆశగా కళ్ళు తెరచి చూస్తూ.

"యువర్ పిక్చర్స్ ఆర్ సింప్లీ మార్వెలస్!"

"థాంక్సెలాట్." అంది యామిని, ఆనందంతో. షెల్ఫ్ దగ్గిరకెళ్ళి బొమ్మల కట్ట తీసింది. "చెప్పండి. ఇందులో మీ కేది బాగా నచ్చింది, గుడ్, బెటర్ అండ్ బెస్టు?" అని మంచంమీద నాపక్క కొచ్చి కూచుంది.ఆ బొమ్మల కట్ట నా వొళ్ళో పెట్టింది,

"బొమ్మల్లో విసీలాకాశం; స్కెచ్‌లో రాధ-జయలక్ష్మి. మహాలింగం-మంగతాయారు ఇంకొన్ని చూపించేను. వీటిల్లో చాలా నటుల్‌గా వుంది ఇమాజినేషన్!" అన్నాను.

"థాంక్స్ సరసరాజుగారూ! మెనీమెనీ థాంక్స్! నా ఇండస్ట్రీ మీరు రికగ్నైజ్ చేసేరు" చాలా పరవశం అయిపోతూ అంది. యామిని.

"అందరూ రికగ్నైజ్ చేస్తారు. యు విల్ బికమ్ ద గ్రేటెస్ట్ ఆర్టిస్ట్ ఆఫ్ యువర్ ఏజ్" అన్నాను.

"వీటిని మీ కెప్పుడో చూపించి వుండవల్సింది....ఐ లాస్ట్ ఎ గుడ్ డీల్ ఆఫ్ ఎంకరేజ్‌మెంట్ ఆల్ దీజ్ డేస్." అని ఎంతో బాధపడింది యామిని.

"ఇదుగో చూడు....ఈ బొమ్మ చూసి నేనెంతో యిదైపోయాను!" అన్నాను, అతి సన్నని బంగారపు తీగెలతో సింబలైజ్‌చేసి లతామంగేష్కర్ కంఠ మాధురికి చేసిన రూపకల్పన చూపించి.

యామిని మొహం ఆనందంతో విప్పారింది. "ఐమ్ సో గ్లాడ్ టు హేవ్ యు సీయింగ్ దీజ్ హంబుల్ తింగ్స్!" అంది.నా చేతులు పట్టుకుని మీదికెత్తి.

"మాట హంబుల్‌గా వుంది. ఆర్ట్ ఏమో సబ్‌లైమ్‌గా వుంది" అన్నాను,

"ఐ విల్ కిస్ యు!" అని బెదిరించింది యామిని; వేలు ఆడిస్తూ.

నాకూ్కడా కిక్కొచ్చేస్తోంది. నా చిన్న మెదడు,"మాటలు తగ్గించవోయ్ వెర్రి పీనుగా!" అని ఫైనల్ వార్నింగిచ్చేసి అబ్లివియాన్‌లోకి వెళ్ళిపోయింది.

"ఎండ్, యు ఆర్ వండర్ఫుల్!" అన్నాను, స్నానంచేసి రావడాన్ని తెల్లగా మెరిసిపోతున్న ఆమె బుగ్గమీద వేలెట్టి వెంటనే తీసేసి.

"థాంక్యూ, థాంక్యూ! థాంక్యూ ఎమిలియన్ టైమ్స్!"

యామిని, మంచంమీద నా పక్కనే కూర్చునుంది, బొమ్మలన్నీ దొంతర పెడ్తూ "ఓ! ఇదెలా వొచ్చిం దిక్కడికి, దిస్ హారిబుల్ తింగ్!" అన్నది, పక్కనేవున్న కాన్సర్ట్‌ల ఫోటోల ఆల్బంతీసి. "అది సరేగానీ మేష్టారూ: నే నొక్కటడుగుతాను చెప్తారూ?" అంది. నా మొహాన్ని తన వేపు తిప్పుకుని నా కళ్ళలోకి తిన్నగా చూస్తూ.నేనేమీ అనలేదు.ఆమె పేజీలన్నీ గబగబా తిప్పింది. ఒక ఫోటో దగ్గిర ఆగి అందులో వొక అమ్మాయిని చూపించి "ఈ అమ్మా యెవరు మేష్టారూ? చెప్పగల్రా?" అంది.

అది వొక కచేరీ ఫోటో, అందులో గాయకుడికి వెనగ్గా కూర్చున్న ఆ అమ్మాయి గాయకుడిని ఆరాధనగా చూస్తూ తంబురా పడ్తోంది.

నాకు కవిత్వం వొచ్చేస్తుంది, ఆ అమ్మాయి గాయకుడివైపు చూస్తున్న

పద్ధతికి. "చెప్తాను. చెప్పగలనని అభయమిస్తున్నాను" అన్నాను. నేను కూడా గాయకుడిని ఆరాధనగా చూస్తూ, కొంచెంగా.

"అది సరే మేష్టారు. వుడ్‌యు బిలీవ్—ఓసారి వరద రాజేశ్వర్రావు గారేమో మురళీ కృష్ణార్పణమస్తు అన్నారంటి.వాట్ డజ్ హి మీన్ మేష్టారు?"

"టు రివీల్ ఆర్ట్ అండ్ కన్సీల్ ది ఆర్టిస్టు ఈజ్ ఆర్ట్స్ ఎయిమ్."

"కన్సీల్ వాట్?"

"కన్సీల్ ద ఆర్టిస్ట్!" అని ఆమె బుజంమీద చెయ్యేసి, రెండో చేత్తో పుస్తకం మూసి దూరంగా పడేశాను.

"అయితే మీకు చూపించవల్సిందే." అని లేచింది యామిని. హడావిడిగా లేవడంలో జారిన పైటను అలవాటులేని విధంగా సవరించుకుని అల్మేరా దగ్గిరి కెళ్ళింది.

అల్మేరామీద ఆ బొమ్మ వుంది. లంబము—విలంబము—లేక—"ఐ లవ్ యు." ఆ బొమ్మ నాకు చూపించాలని యామినికి ఆదుర్దాగా వుంది, ఆ బొమ్మ అర్థంగానీ నాకు ఆమె తెలియజేస్తే అంతా తెలియజేసినట్టే కదా.

అప్పుడు లంబము ఇంక విలంబంతో బాధ పడక్కర్లేదు............ఐ లవ్ యు........

0 0 0

"ఐ లవ్ యు, యామిని!" అన్నాను: తొందరపాటుకి కలిగిన పశ్చాత్తాపాన్ని సున్నితంగా మార్చుకుని ఆమెని లాలించే ధోరణిలో.

"థాంక్యు."

"మనం జాగ్రత్తగా కంట్రోల్డ్‌గా వుందాం. ఇలా ఇంకెప్పుడూ తొందరపడొద్దు. నువ్వు వర్రీ కాకు. చదువులైపోగానే మేరేజ్ చేసుకుందాం, ఓకే!" అన్నాను ఆమె వీపు నిమురుతూ.

ఒక్క జర్క్‌తో విడిపడింది యామిని. "మేరేజి?" అంది చాలా అసహ్యంతో చూస్తూ.

"హు ఈజ్ బాదర్డ్ అఫ్ మారేజ్?....దట్ టూ విత్యు!....ఇమ్....పాసిబుల్!!"

"ఐమ్ సారీ యామినీ. నువ్వన్నది నిజమే. నేను మ్యూజిక్‌లో పడి

టైమ్ వేస్ట్‌చేస్తున్నాను..... ఇంక శ్రద్ధగా చదువుతాను. ఐ విల్ వర్క్ హార్డ్; ప్రామిస్! ఫస్టుక్లాస్ తెచ్చుకుని జాబ్ సంపాదిస్తాను."

"జాబ్!........లిటరేచర్ ఎమ్మేతో ఏం జాబ్ వస్తుంది? అట్ ద మోస్టు యుడ్ బికమ్ ఎ లెక్చరర్; దట్సాల్!........ స్టాప్ డ్రీమింగ్, మిస్టర్ నర్స రాజు! నా కిప్పుడిప్పుడే వొక హజ్‌బెండు అక్కర్లేదు. కావలసినప్పుడైనా, ఐ వుడ్ హావ్ ఎ డాక్టర్, ఎ జడ్జ్, ఎ పోలీసాఫీసర్, ఎ బిజినెస్ మాగ్నేట్; ఎట్ లీస్టు ఏన్ ఇంజినీర్ ఇఫ్ నాట్ ఎ మిలియనీర్!" మాట్లాడుతూనే చెదిరిపోయిన గుడ్డల్ని జుట్టును హృదయాన్ని సర్దేసుకుంది. "హార్డ్ వర్క్ చేస్తావుట. హార్డ్ వర్కు!! హార్డ్‌వర్క్ ఈజ్ నో గుడ్ బాబా........ నిన్ను చూసి మమ్మీ నిన్ను పెట్ చేయడం చూసి నీకేదో ఫైన్ టేస్టూ లాట్సాఫ్ కామన్ సెన్సూ వున్నాయనుకుని – ఐ టుక్ యు ఫర్ ఎ బాయ్‌ఫ్రెండ్. ఐమ్ సో సారీ మిస్టర్ నర్స రాజు. లేచి వెళ్ళిపొండి, నా వేపలా చూడకండి: ప్లీజ్!"

నేను నిర్ఘాంతపడి నిల్చుంటే తనే బయటికి వెళ్ళిపోయింది. అద్దంలో మరోమాటు తన ఆకారం వేషం చూసుకుని.

యామిని మాటలు వింటే కలిగిన జుగుప్సలో మనసునిండా బురద అంటు కున్నట్టయిపోయింది. వేసిన పొరపాటడుగు వెనక్కి తీసుకోలేక, చేసిన తప్పుకి క్షమార్పణ చెబితే అందుకునేవాళ్ళు లేక నేను నిస్సహాయుడనై పోయాను.

పరుగెత్తుకొచ్చింది యామిని. "హరీ అప్ మిస్టర్ నర్సరాజు!—మమ్మీ వొచ్చేస్తోంది—ప్లీజ్—డోంట్ లుక్ సోమచ్ అప్‌సెట్!—సరిగ్గా వుండండి మేష్టారూ—ఇట్స్ ఆల్ నథింగ్ బట్ ఎ స్వీట్ అండ్ కాజువల్ ఇన్‌స్పిరేషన్!— లైక్ పెయింటింగ్ ఎ పిక్చర్ ఆర్ స్ట్రెచింగ్ ఎ రాగ. దట్సాల్!... ఏదో పోగొట్టుకున్నట్టు మొహం పెట్టకండి బాబూ మీకు పుణ్యం వుంటుంది."

తొందర తొందరగా మొహాన ఫ్లవర్‌తో పౌడర్ కొట్టుకుంది. డబ్బీ లోంచి రెండు యాలక్కాయలు లవంగాలు తీసి నోట్లో వేసుకుని అర్జంటుగా నమల సాగింది.

"మమ్మీ రాగానే మమ్‌లాగ కూర్చోక, ప్లీజ్ సే సమ్‌తింగ్. లేకపోతే సస్పెక్టు చేస్తుంది. నాకు సీన్సంటే కిట్టదు!——ఓ మైగాడ్' వాట్టుడు విత్ దీజ్ రెచెడ్ శికాడ్స్!"

హాల్లోకొచ్చి సోఫాలో కూర్చున్నాను.

అప్పుడికే తెరిచున్న హాలు ద్వారంలోంచి పడమటి గాలిలా ఆకర్షణ వెద జల్లుకుంటూ వచ్చేరు మీనాక్షమ్మగారు.

"మాట్లాడు!" అన్నట్టు సంజ్ఞచేసింది, కిటికి కర్టెన్‌లోంచి యామిని.

"నమస్కారమండీ. భలే చేశారే. ఆరుగంటలకి రమ్మని!—— ——మీ గురించి తొంభై నిముషాలు........ కాదు నైన్‌టీ ఇయర్స్ నించీ వెయిట్ చేస్తున్నాను!" జోకేసి నేనే నవ్వుతున్నాను. పేలవంగా వచ్చుంటుంది.

"రియల్లీ?" అన్నారు మీనాక్షమ్మగారు, తియ్యటి నవ్వు పారేసి. "ఐమ్ రియల్లీ సారీ....జస్ట్ వన్ మోర్ మినిట్—— —— పే వన్ మోర్ ఇయర్!" అని నవ్వుకుంటూ తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయి తలుపేసుకున్నారు.

రికార్డు ప్లేయరు. స్పీకర్సు, రికార్డులు, కచేరీల ఫోటోల ఆల్బమ్, అన్నీ దొంతరపెట్టి ఒక్కచేతిమీద మోసుకొచ్చింది యామిని,హాల్లో ఆ మూల టేబిల్ మీద పెట్టేసి చిందరవందరగా సర్దింది. నేను తన గదిలో మంచంమీద మర్చి పోయిన రుమాలు ఆ టేబిల్ దగ్గిర ఒక కుర్చీవుంచే దాంట్లో పడేసింది. పరు గెత్తుకొని నా దగ్గిరకొచ్చి "థాంక్యు ఎగెన్. యు డిడిట్ సో వెల్." అని నా బుగ్గమీద చిన్న ముద్దుపెట్టి తనగదిలోకి పారిపోయింది,

ఏడున్నరకి గాను, గడియారం అరగంట కొట్టింది.

పడమటి గాలి ఇంకా వెచ్చగా వీస్తూనే వుంది. ఇది ఎప్పటికైనా ఆగు తుందా అని విసుగుపుట్టేస్తోంది.

—0—